

## Spojrzenie w czerwcowe niebo 2023

*"Jak w czerwcu pogoda służy, każdy tylko oczka mruży"*

Tak dosłownie z nadzieją, nie tylko dla plantatorów truskawek, należy rozumieć to przysłowie po zimnej i zmiennej pogodowo tegorocznej wiosnie. Czerwiec ponadto to okres najkrótszych nocy oraz przepięknych świtów i zmierzchów, dogodnych dla obserwacji nieba i ostatnich wiosennych spacerów. Mamy zatem krótkie ciepłe noce, które co prawda nie sprzyjają obserwacjom astronomicznym, ale są tym bardziej cenne dla miłośników nieba.

Tegoroczne astronomiczne lato rozpocznie się po południu, w środę 21 czerwca o godz. 16.58, kiedy **Słońce** w swej rocznej wędrówce po *ekliptyce* oddali się najbardziej na północ od równika niebieskiego osiągając punkt przesilenia letniego, zwany punktem *Raka*. W tym dniu w Krakowie **Słońce** w chwili przejścia przez południk góruje nad horyzontem na wysokości prawie 63 i pół stopnia. Wzejdzie o godz. 4.30, a zajdzie o 20.53, zatem dzień będzie trwał 16 godzin i 23 minuty. Będzie to najdłuższy dzień (i najkrótsza noc) tego roku, a dłuższy od grudniowego najkrótszego dnia w Krakowie aż o 8 godz. i 18 minut.

Najwcześniej **Słońce** wzejdzie u nas już w dniu 15 czerwca (o godz. 4.30) i takich wczesnych wschodów **Słońca** będziemy doświadczać przez 8 kolejnych dni. Najpóźniej zajdzie w dniu 19 czerwca (o godz. 20.53) i tak późnych zachodów **Słońca** będzie aż 12! Dni, w których nasza gwiazda będzie najdłużej nad horyzontem, doświadczymy przez cały tydzień, od 17 do 24 czerwca. W tym okresie, na św. Jana (24 VI) często padają obfite deszcze. Po tegorocznej zmiennej wiosnie ponoć one nie wystąpią, zobaczymy. Tak czy inaczej będzie z pogodą, to na *Dzień Dziecka* **Słońce** wzejdzie o godz. 4.36, a zajdzie o godz. 20.41. Dzień będzie trwał 16 godz. i 5 minut. Będzie jeszcze krótszy o 18 minut od najdłuższego dnia roku. Natomiast ostatniego czerwca **Słońce** wzejdzie o godz. 4.34, a schowa się pod horyzontem o godz. 20.53 i dzień będzie niezauważalnie, ale już krótszy od najdłuższego dnia roku o 4 minuty.

Aktywność magnetyczna **Słońca** wciąż rośnie w 25 cyklu, w czerwcu będzie na wysokim poziomie, a znacznie podwyższona w ostatniej dekadzie miesiąca. Wtedy też możemy liczyć się z różnymi zjawiskami geofizycznymi, np. wieczornym pojawianiem się srebrzystych obłoków w górnych warstwach atmosfery ziemskiej. Szczegółowe dane znajdziemy pod adresem: [www.spaceweather.com](http://www.spaceweather.com). Pamiętajmy przy tym, iż obserwacje plam na **Słońcu** prowadzimy wyłącznie przy zastosowaniu odpowiednich filtrów spektralnych lub rzutowanego na ekran obrazu **Słońca** z lunety. Zainteresowanych takimi obserwacjami naszej gwiazdy zapraszamy na dziedziniec obok *Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego*, gdzie w pogodne dni będą zorganizowane specjalne pokazy **Słońca**.

Nasz naturalny satelita powita lato trzy dni po nowiu. Zatem bardzo krótkie, ale bezksiężycowe noce będziemy mieli w drugiej dekadzie czerwca, a kolejność faz **Księżycy**

będzie następująca: pełnia 4 VI o godz. 05.42, ostatnia kwadra 10 VI o godz. 21.31, nów 18 VI o godz. 06.37 i pierwsza kwadra 26 VI o godz. 09.50. W perygeum (najbliżej **Ziemi**) **Księżyc** będzie 7 VI o godz. 01, a w apogeum (najdalej od **Ziemi**) 22 VI o godz. 20. Ponadto możemy o północy 3 VI obserwować zbliżenie (ok. 15 minut łuku) **Księżyc**a będącego nieomal w pełni do **Antaresa**, najjaśniejszej gwiazdy w konstelacji *Skorpiona*.

Jeśli chodzi o planety, to **Merkurego** odnajdziemy aż do początku lata nisko na porannym niebie, tuż przed wschodem **Słońca**. Najlepsze, ale trudne warunki do jego obserwacji przypadną w pierwszym tygodniu miesiąca.

**Wenus** jawi się nam swym blaskiem zaraz po zachodzie **Słońca** jako *Gwiazda Wieczorna*, dość wysoko nad horyzontem, a następnie idzie jego śladem prawie trzy godziny później.

**Mars** dostępny będzie tylko do obserwacji wieczornych goszcząc w gwiazdozbiornie *Raka*. Kreśląc na niebie pętlę, a opuszczając konstelację *Bliźniąt* końcem maja **Mars** zbliżył się przy okazji do *Polluksa* na 5 stopni.

Natomiast planety gazowe olbrzymy możemy obserwować w czerwcu w drugiej połowie nocy. Na porannym niebie **Jowisz** wraz z gromadką galileuszowych satelitów poprzeda o dwie godziny wschód **Słońca** przebywając w gwiazdozbiornie *Barana*. Natomiast **Saturn** otoczony pierścieniami wschodzi już koło północy, a gości w konstelacji *Wodnika*.

Planeta **Uran** gości w gwiazdozbiornie *Barana*, **Neptun** zaś w *Wodniku*. Aby jednak dostrzec te dwie ostatnie planety gołym okiem, potrzeba krystalicznej pogody lub sokolego wzroku a najlepiej do ich obserwacji użyć lunety.

Natomiast w dniach od 22 VI do 2 VII będzie możliwość zliczania powolnych meteorów z czerwcowego roju *Bootydwów* (czyli wylatujących z gwiazdozbioru *Wolarza*). Maksimum ich aktywności przypada na 28 VI, a **Księżyc** dwa dni po pierwszej kwadrze będzie skutecznie przeszkadzał w wieczornych obserwacjach.

Wobec zbliżających się tegorocznych wakacji, a zarazem 2023 roku poświęconemu pamięci Mikołaja Kopernika (550 rocznica urodzin i 480 śmierci), zacytuję tu Jego zdanie zawarte w Księdze I **De Revolutionibus**: "A cóż piękniejszego nad niebo, które przecież ogarnia wszystko co piękne?"

Pamiętajmy zatem o Nim przy wakacyjnych obserwacjach nieba, oby nam tylko pogoda dopisywała.